

Vedtatt 6. november 2025

Regionkonferansen i Oslo

Styrk rammevilkårene for norsk næringsmiddelindustri

Næringsmiddelindustrien er Norges største fastlandsindustri og en avgjørende del av vår verdiskaping, sysselsetting og beredskap. Industrien gir arbeidsplasser og bosetting over hele landet, og sørger for trygg tilgang til mat og drikke produsert på norske råvarer, av norske arbeidstakere.

Pandemi, krig og ekstremvær har vist oss hvor sårbare vi er når forsyningslinjer brytes. Vi kan ikke lenger ta for gitt at varene kommer fram, eller at de finnes tilgjengelig. Derfor må vi sikre en høyere grad av selvforsyning og styrke norsk matberedskap. Matindustri er også beredskap.

Forbrukerne skal ha tilgang til trygge, kortreiste varer. Samtidig må næringen ha attraktive og forutsigbare rammevilkår, slik at det fortsatt er lønnsomt å produsere og foredle mat i hele landet. Vi må bygge verdikjeder som gir stabilitet, arbeidsplasser og trygghet i urolige tider.

Det handler også om ansvar. Vi har en etisk forpliktelse til å produsere mest mulig av det vi spiser selv og sikre at både jordbruk, sjømatnæring og fôrindustri har vilkår for å levere. Samarbeid mellom landbruk, industri og oppdrett vil styrke hele verdikjeden og gjøre Norge mindre sårbart.

Samtidig må vi ta grep der makten er skjevt fordelt. Det norske dagligvaremarkedet kontrolleres av tre store kjeder som eier store deler av verdikjeden fra grossist til butikkhylle. Denne maktkonsentrasjonen svekker innovasjon, presser produsenter og truer norske arbeidsplasser. Det må ikke være slik at kjedenes egne merkevarer fortrenger andre produsenter og begrenser forbrukernes valgmuligheter.

Grensehandel svekker både arbeidsplasser og fellesskapets inntekter. Når grensene var stengt under pandemien, blomstret handelen på norsk side. Det viser at målrettede tiltak nytter. En helhetlig politikk mot grensehandel, med lavere avgifter på typiske grensehandelsvarer og oppdatert statistikkgrunnlag, vil kunne flytte arbeidsplasser og verdiskaping tilbake til Norge.

Næringsmiddelindustrien må også beskyttes mot raske endringer i innsatsfaktorer som strøm, råvarer og transport. Når kriser oppstår som pandemi, krig eller ekstremvær må myndighetene reagere raskt og stille opp med avhjelpende tiltak.

For å sikre en sterk og framtidsrettet næringsmiddelindustri, trenger vi:

- **En aktiv og forutsigbar næringspolitikk** som gjør det lønnsomt å produsere og foredle mat og drikke i Norge, basert på norske råvarer.
- **Økt selvforsyning og matberedskap**, med bedre vilkår for fôrproduksjon og samarbeid mellom landbruk og sjømatnæring.
- **Tydelig regulering av dagligvaremarkedet**, som sikrer rettferdig konkurranse og begrenser kjedenes makt og vertikale integrasjon.
- **Målttede tiltak mot grensehandel**, gjennom lavere særavgifter, oppdatert statistikk og et partssammensatt utvalg for helhetlig politikk.
- **Kraftfulle beredskapstiltak for industrien**, slik at myndighetene raskt kan kompensere for ekstreme prisendringer og uforutsette kriser.

Norsk næringsmiddelindustri er en del av vår beredskap, vårt arbeidsliv og vår nasjonale trygghet. Det må også gjenspeiles i politikken.
